

Зміст

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати	2
2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ	3
2.1. Кількість КУА та ІСІ	3
2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ	5
2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ	7
2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ	9
2.5. Інвестори ІСІ	11
2.6. Структура активів ІСІ	14
2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування	17
3. Резюме	19

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 2-му кварталі 2021 року загальна кількість компаній з управління активами зросла на одну, до **307**.

Протягом квітня-червня було створено 9 нових КУА, а 8 – припинили свою діяльність.

Із усіх КУА, 287 мали в управлінні від одного до 66-ти фондів, а понад 98% таких компаній управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість АНПФ у 2-му кварталі 2021 року не змінилася: 19. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – суміщали її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальна кількість ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих), зростала 15-й квартал поспіль і на кінець червня становила **1560** (+2.4% за квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість НПФ в управлінні станом на 30.06.2021 року становила **54** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, 3 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 32 КУА. В адмініструванні 18 АНПФ-членів УАІБ було 57 НПФ, у тому числі 47 відкритих, 4 корпоративних і 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість СК, що передали свої активи в управління КУА, та кількість КУА, що надавали такі послуги, у 2-му кварталі 2021 року не змінилася: станом на 30.06.2021 **одна** така компанія продовжувала управляти активами **двох** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА прискорили зростання у 2-му кварталі на 6.2% і станом на 30.06.2021 року сягнули **477 350** млн грн. За останні 12 місяців у червні ці активи зросли на 26.6%.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 2-му кварталі 2021 року також зросли на 6.2% за 2-й квартал і на 26.6% за останній рік. Станом на 30.06.2021 вони дорівнювали **475 122** млн грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих), на кінець червня 2021 року досягли **467 861** млн грн. За 2-й квартал вони зросли на 6.0%, а за останні 12 місяців – на 26.1%.

Вартість чистих активів усіх сформованих ІСІ станом на кінець червня 2021 року сягнула **355 173** млн грн. У 2-му кварталі вона додала 4.5%, за останній рік – 22.6%.

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2021 року вперше з 4-го кварталу 2019 року був негативним: **-9.6** млн грн. Проте за перше півріччя він залишався позитивним і значним – як і річний чистий притік до сектору, що на кінець червня становив **63.8** млн грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у квітні-червні 2021 року зросли на 2.8%, а за рік – на 13.7%. Станом на 30.06.2021 вони досягли **2 052** млн грн. НПФ в адмініструванні членів УАІБ мали **2 060** млн грн активів.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у 2-му кварталі 2021 року повернулися до зростання: +4.8%. За останні 12 місяців вони зросли на 12.1% і станом на кінець червня дорівнювали **176** млн грн.

2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ

2.1. Кількість КУА та ІСІ

Кількість **компаній з управління активами** на кінець червня у порівнянні з березнем збільшилася на одну – всього **307** (рис. 1). За цей квартал, за даними УАІБ, було створено 9 нових КУА, а 8 – припинили свою діяльність.

Компаній, що мали фонди в управлінні, на кінець червня 2021 року стало **287** (у березні – 278). Вони управляли від одного до 66-ти фондів, а понад 98% таких компаній управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

У квітні-червні 2021 року зареєстровано **66 нових ІСІ**, як і за попередні три місяці, із яких 59 також

були корпоративними фондами, тобто одразу після реєстрації були визнані такими, що відбулися. Всього 65 нових фондів належали до венчурних.

Протягом 2-го кварталу досягли нормативів 60 фондів (після 61-го у 1-му кварталі), із яких усі були венчурними ІСІ, 57 – корпоративними (КІФ).

Загальна кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, у квітні-червні 2021 року зростала 15-й квартал поспіль і у червні становила **1560**, тобто збільшилася на 37, або 2.4% за цей квартал (після +3.0% за попередній).

Рис. 1. Динаміка кількості КУА та ІСІ у 2-му кв. 2020-2021 рр.

З урахуванням фондів, що вийшли з ринку протягом кварталу, кількість сформованих діючих фондів серед венчурних КІФ зросла на 49 (+7.2%), тоді як венчурних ПІФ – продовжувала зменшуватися: -16 (-2.2%, табл. 1). Врешті, кількість КІФ у секторі вперше перевищила кількість ПІФ і перші на кінець червня 2021 року вже охоплювали 47.0% усіх сформованих ІСІ, а другі – 45.1% (після 47.2% у березні). Частка ж венчурних фондів у цілому залишалася більше 92% (рис. 2). На 30.06.2021 венчурних ІСІ всього було 1436 (+2.4% за 2-й квартал).

В інших секторах, суттєві зміни у кількісному складі відбулися серед **закритих недиверсифікованих КІФ (крім венчурних)**, де фондів побільшало на шість (+11.8%), але це було зумовлено більш повною звітністю порівняно з попереднім кварталом. Також,

серед **відкритих ІСІ** три фонди змінили вид із **диверсифікованого на спеціалізований**, тому їх стало, відповідно, 7 і 10. Серед **інтервальних ІСІ** у квітні-червні 2021 року було ліквідовано ще один **диверсифікований фонд** (-6.7%).

Кількість ІСІ, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, тобто пайових фондів серед усіх ІСІ в управлінні КУА, у 2-му кварталі 2021 року зросла із 53-х на початку квітня до 57-ми у кінці червня, або із 3.4% до 3.5% від усіх ІСІ в управлінні. Отже, пул для розширення галузі за рахунок нових сформованих ПІФ у цей період дещо збільшився, але головним драйвером кількісного зростання галузі залишалися нові КІФ, що виходять на ринок як сформовані ІСІ одночасно з їхньою державною реєстрацією.

У процесі ліквідації, за даними УАІБ, у червні 2021 року загалом залишалися або розпочали його 64 фонди (4.1% від усіх визнаних і діючих ІСІ, після 4.7% у березні). Серед них були: один відкритий, два

інтервальних і три закритих диверсифікованих ПІФ, 5 закритих недиверсифікованих ПІФ, 52 венчурних ПІФ та один КІФ.

Таблиця 1. Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами фондів у 2 кв. 2020-2021 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*										КІФ*		
		ВД*	ВС*	ІД*	ІС*	ЗД*	ЗН*	ЗС*	ЗК*	ЗВ*	ЗН*	ЗК*	ЗВ*	
30.06.2020	1397	12	7	16	4	3	26	1	2	743	45	4	534	
30.09.2020	1443	12	7	16	4	3	25	1	2	738	44	4	587	
31.12.2020	1478	10	7	16	4	3	24	1	2	726	44	5	636	
31.03.2021	1523	10	7	15	4	3	21	1	3	719	51	5	684	
30.06.2021	1560	7	10	14	4	3	20	1	3	703	57	5	733	
Зміна за 2-й квартал 2021 року	37	-3	3	-1	0	0	-1	0	0	-16	6	0	49	
	2.4%	-30.0%	42.9%	-6.7%	0.0%	0.0%	-4.8%	0.0%	0.0%	-2.2%	11.8%	0.0%	7.2%	
Зміна з початку 2021 року	82	-3	3	-2	0	0	-4	0	1	-23	13	0	97	
	5.5%	-30.0%	42.9%	-12.5%	0.0%	0.0%	-16.7%	0.0%	50.0%	-3.2%	29.5%	0.0%	15.3%	
Зміна за рік	163	-5	3	-2	0	0	-6	0	1	-40	12	1	199	
	11.7%	-41.7%	42.9%	-12.5%	0.0%	0.0%	-23.1%	0.0%	50.0%	-5.4%	26.7%	25.0%	37.3%	

* ВД – відкриті диверсифіковані ІСІ, ВС – відкриті спеціалізовані, ІД – інтервальні диверсифіковані, ІС – інтервальні спеціалізовані, ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗС – закриті спеціалізовані, ЗК – закриті кваліфікаційні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

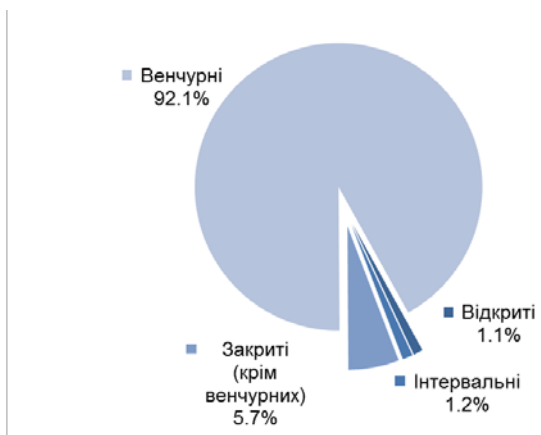

Рис. 2. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 30.06.2021 р.

ІСІ з публічним розміщенням у 2-му кварталі 2021 року побільшало на три, до 78-ми (+4.0%) за рахунок повнішого врахування фондів за поданою звітністю. Із цього сектору вийшов один

інтервальний диверсифікований фонд, а додалися – три закритих недиверсифікованих і один закритий кваліфікаційний (табл. 2).

Кількість КУА, що управляють ІСІ з публічним розміщенням, у квітні-червні 2021 року не змінилася: 31.

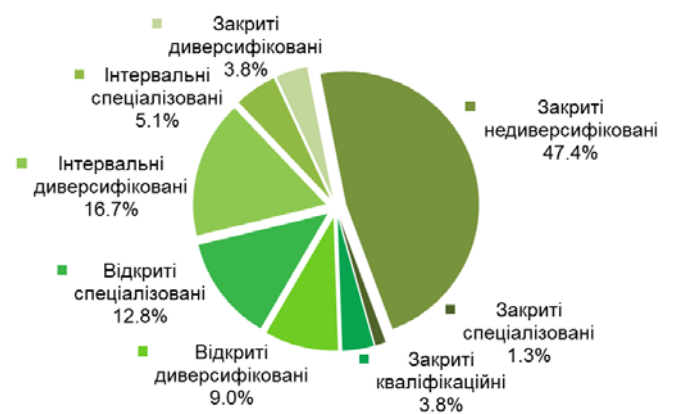

Рис. 3. ІСІ з публічною емісією станом на 30.06.2021 р.

Таблиця 2. Динаміка кількості ІСІ з публічним розміщенням у 2 кв. 2020-2021 рр.

Тип та вид ІСІ	Всього	Відкриті			Інтервальні			Закриті				Всього
		Д*	С*	Всього	Д*	С*	Всього	Д*	Н*	С*	К*	
30.06.2020	82	12	7	19	15	4	19	3	39	1	1	44
30.09.2020	78	12	7	19	15	4	19	3	35	1	1	40
31.12.2020	76	10	7	17	15	4	19	3	35	1	1	40
31.03.2021	75	10	7	17	14	4	18	3	34	1	2	40
30.06.2021	78	7	10	17	13	4	17	3	37	1	3	44
Зміна за 2-й квартал 2021 року	3 4.0%	-3 -30.0%	3 42.9%	0 0.0%	-1 -7.1%	0 0.0%	-1 -5.6%	0 0.0%	3 8.8%	0 0.0%	1 50.0%	4 10.0%
Зміна з початку 2021 року	2 2.6%	-3 -30.0%	3 42.9%	0 0.0%	-2 -13.3%	0 0.0%	-2 -10.5%	0 0.0%	2 5.7%	0 0.0%	2 200.0%	4 10.0%
Зміна за рік	-4 -4.9%	-5 -41.7%	3 42.9%	-2 -10.5%	-2 -13.3%	0 0.0%	-2 -10.5%	0 0.0%	-2 -5.1%	0 0.0%	2 -	0 0.0%

* Д - диверсифіковані, С - спеціалізовані, Н - недиверсифіковані, К - кваліфікаційні.

Диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією, що подали звіти за 2-й квартал 2021 року, було 32 – як і у 1-му (табл. 3).

До фондів акцій, згідно з класифікацією на основі структури активів¹, на кінець червня було віднесено той самий один відкритий ІСІ, що належав до цього класу і на початку року та у березні. Він мав частку 3.2% усіх диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням (рис. 4).

Фондами облігацій залишалися два відкриті ІСІ, що становили 6.5% усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією.

Фондами змішаних інвестицій були знову 26 ІСІ: 11 відкритих, 9 інтервальних та 6 закритих ІСІ. Частка цього класу в усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням у червні 2021 року зберігалася на рівні 81.3%. Один інтервальний фонд вийшов із сектору (та з ринку загалом), інший було включено до нього, за даними отриманої звітності.

До «інших» фондів упродовж 2-го кварталу 2021 року належали ті ж самі два відкритих та один інтервальний ІСІ (9.7%).

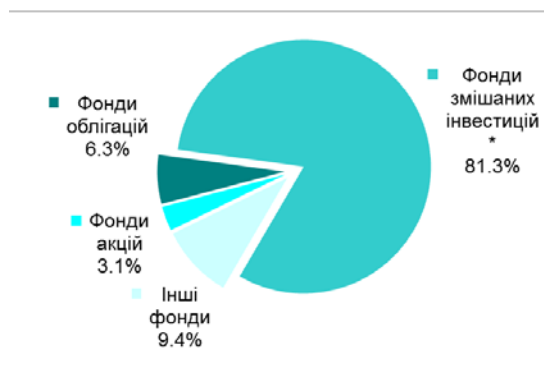

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 30.06.2021 р.

Таблиця 3. Динаміка диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами фондів у 2 кв. 2020-2021 рр.

Дата / Період	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Інші фонди
30.06.2020	33	4	5	20	4
30.09.2020	32	3	3	1	25
31.12.2020	32	1	2	26	3
31.03.2021	32	1	2	26	3
30.06.2021	32	1	2	26	3
Зміна за 2-й квартал 2021 року	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
Зміна з початку 2021 року	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
Зміна за рік	-1 -3.0%	-3 -75.0%	-3 -60.0%	6 30.0%	-1 -25.0%

* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти у своїх портфелях.

¹ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ

У Києві та столичному регіоні у 2-му кварталі 2021 року загальна кількість **діючих КУА** не змінилася і на кінець червня становила **215** (рис. 5). Кількість новостворених компаній тут дорівнювала кількості ліквідованих у цей період.

Загалом у ТОП-5 регіонах за чисельністю КУА за квітень-червень 2021 року на одну компанію більше стало тільки у Дніпрі – до 22-х. Це збільшило його частку ринку з 6.9% у березні до 7.2% у червні. У решті регіонів-лідерів та в інших областях України кількість КУА не змінилася. Врешті, вага Києва та столичного регіону за кількістю компаній продовжувала зменшуватися – з 70.3% до 70.0%

Кількість КУА у регіонах поза ТОП-5 не змінилася (31) і у червні їхня частка ринку становила 10.1%, як і у березні.

Кількість **ІСІ в управлінні** у Києві та області у 2-му кварталі 2021 року зросла на 25 (+2.1%), до 1207-ми фондів, а загалом по Україні – на 36 фондів (+2.3%). Відповідно, вага Києва та регіону за цим показником дещо понизилася: із 74.5% до 74.4% (рис. 6). Харків і Львів та їхні області, де з'явилося по три додаткових фонди (+3.2%), збільшили свої частки ринку за цим показником у 2-му кварталі – у межах 6%. Частка Дніпра та області зросла з 5.7% майже до 5.9%, в умовах збільшення кількості діючих ІСІ в управлінні тут на чотири (+4.4%).

У регіонах України поза ТОП-5 кількість фондів у 2-му кварталі 2021 року також зросла, але тільки на 1.1%, тому їхня вага продовжувала знижуватися – з 5.6% до 5.5%.

У розподілі **активів ІСІ в управлінні** за регіонами на кінець червня 2021 року частка найбільших міст і їхніх областей зростала далі – переважно за рахунок Львова (+11.2%) й Дніпра (+9.7%). Вага першого за активами ІСІ в управлінні піднялася з 4.8% до понад 5.0%, другого – з 5.5% до 5.7%. Частка Києва у 2-му кварталі скоротилася – із 80.6% до 80.4%, при збільшенні обсягу активів в управлінні тут «тільки» на 5.8%. Харків наростив активи на 5.3%, тому його вага несуттєво опустилася – у межах 4.8%.

Регіони України поза ТОП-5 за активами ІСІ в управлінні у 2-му кварталі 2021 року збільшили активи ІСІ в управлінні майже удвічі слабше, ніж лідери (+3.3%), а, отже, їхня частка дещо зменшилася – з 2.5% до 2.4%.

Таким чином, упродовж квітня-червня 2021 року тривало несуттєве посилення концентрації галузі управління активами ІСІ у ТОП-5-областях за кількістю КУА та фондів. Також, на відміну від попереднього кварталу, воно відбулося і у розподілі за обсягом активів ІСІ в управлінні, хоча і у менших регіонах вони продовжували зростати.

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 30.06.2021 р.

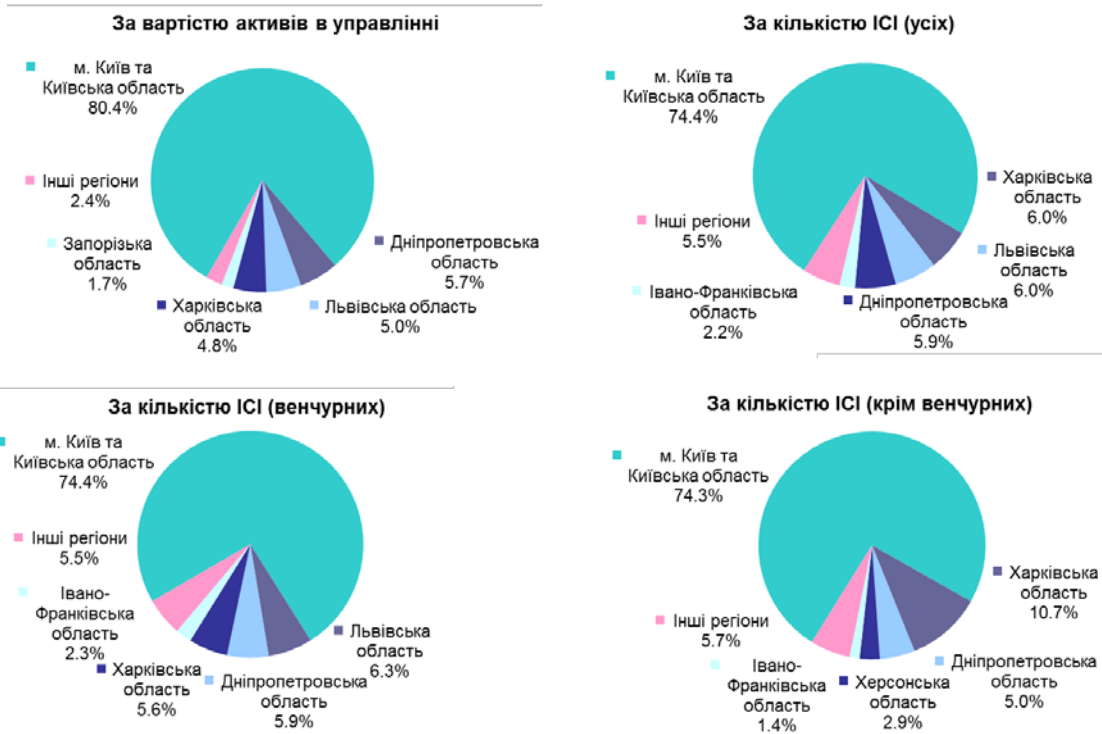

Рис. 6. Регіональний розподіл ІСІ за кількістю та вартістю їхніх активів в управлінні станом на 30.06.2021 р.

2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ

Сукупні загальні активи усіх інституційних інвесторів в управлінні КУА прискорили зростання у 2-му кварталі 2021 року: за квітень-червень вони додали 6.2% (після +5.8% за 1-й квартал) і сягнули **477 350 млн грн.** Із початку року ці активи зросли на 12.4%, а за останні 12 місяців на кінець червня – на 26.6% (після +22.5% у березні).

Активи ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу мінімального обсягу активів, також зросли на 6.2% за 2-й квартал і на 26.6%

за останній рік. Станом на 30.06.2021 вони дорівнювали **475 122 млн грн.**

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів (сформованих, «визнаних» ІСІ), на кінець червня 2021 року досягли **467 861 млн грн** (рис. 7). За 2-й квартал вони зросли на 6.0%, з початку 2021 року – на 13.0%, а приріст за останні 12 місяців у червні прискорився до 26.1% (із 23.6% у березні).

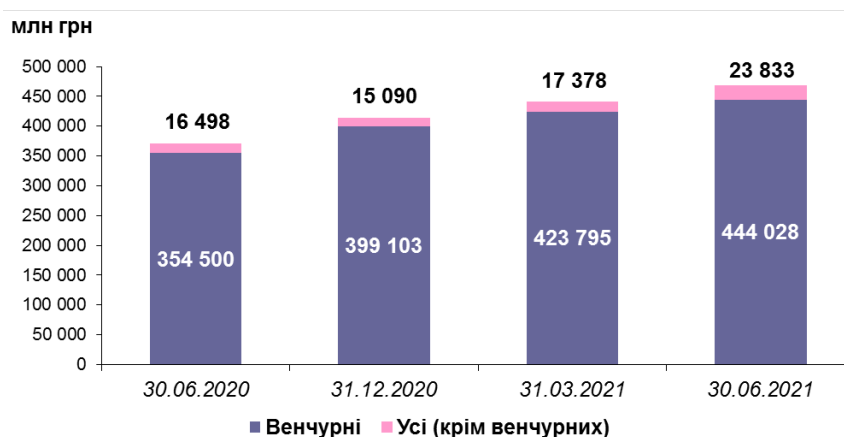

Рис. 7. Динаміка вартості активів ІСІ у 2-му кварталі 2021 року та за рік

Понад три чверті вартісного зростання сформованих ІСІ за абсолютним приростом активів у квітні-червні 2021 року зробили венчурні фонди – у тому числі за рахунок збільшення їхньої кількості. Проте, їхній внесок у приріст активів ІСІ був відносно меншим порівняно з попереднім кварталом. Станом на 30.06.2021 загальні активи венчурних ІСІ становили 444 028 млн грн – на 4.8% більше, ніж у березні.

Також зросли активи інших секторів закритих фондів, у той час як активи відкритих ІСІ вперше з 4-го кварталу 2019 року зменшилися (-0.8%), що відбулося через відтік капіталу із цього сектору. А проте його динаміка за півроку-2021 і за останні 12

місяців залишалася надзвичайно позитивною, зі зростанням більш ніж у півтора та майже у два рази відповідно. Станом на 30.06.2021 відкриті ІСІ мали 175 млн грн активів.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ на кінець червня 2021 року сягнула **355 173 млн грн**. ВЧА фондів дещо уповільнила темпи зростання: +4.5% за 2-й квартал (із +5.6% за 1-й) і +22.6% за останній рік у червні (із +23.9% у березні). За перше півріччя-2021 вона додала 10.3%. Серед чинників такого сповільнення – менший приріст фондів у венчурному секторі та – меншою мірою – відтік капіталу і зниження доходності у відкритих та інтервальних ІСІ.

Таблиця 4. Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 2-му кварталі 2020 року та за рік, млн грн

Фонди	30.06.2020	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	Зміна за 2-й квартал 2021	Зміна з початку 2021 року	Зміна за рік
Відкриті	90.3	110.8	175.5	170.4	-2.9%	53.8%	88.7%
Інтервальні	87.9	107.7	106.5	104.3	-2.0%	-3.1%	18.8%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	14 857.9	14 449.9	16 519.1	22 848.8	38.3%	58.1%	53.8%
з публічною емісією	2 910.2	3 087.8	4 006.0	6 064.0	51.4%	96.4%	108.4%
з приватною емісією	11 947.7	11 362.1	12 513.1	16 784.8	34.1%	47.7%	40.5%
Усі (крім венчурних)	15 036.1	14 668.3	16 801.1	23 123.5	37.6%	57.6%	53.8%
Венчурні	274 649.1	307 360.4	323 145.2	332 049.7	2.8%	8.0%	20.9%
Усі (з венчурними)	289 685.2	322 028.7	339 946.3	355 173.2	4.5%	10.3%	22.6%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та надали звітність за відповідний період (на звітну дату).** Скориговано значення для відкритих та інтервальних фондів.

За секторами ІСІ за типами фондів і способами розміщення, ВЧА венчурних ІСІ у 2-му кварталі 2021 року зросла на 2.8%, з початку року – на 8.0%, а за останні 12 місяців – на 20.9% і на кінець червня становила 332 050 млн грн, або понад 93% сукупних чистих активів ІСІ.

Відкриті ІСІ, кількість яких залишалася незмінною упродовж квітня-червня 2021 року, втратили 2.9% ВЧА за цей період, але за перше півріччя додали 53.8%. Річне зростання у червні уповільнилося до 88.7%, зі 102.8% у березні. Станом на 30.06.2021 чисті активи сектору становили понад 170 млн грн. Зменшення ВЧА тут було зумовлено значним чистим відтоком коштів інвесторів фондів, що був майже удвічі більшим, і стримувалося переважно позитивною динамікою фондового ринку у цей період і доходністю інших складових активів цих ІСІ.

Інтервальні ІСІ другий квартал поспіль зазнавали зменшення чистих активів: -2.0%, після -1.1%, але зберігали позитивну динаміку на річному проміжку (+18.8% на кінець червня).

Закритих ІСІ з публічним розміщенням, що відзвітували за 2-й квартал 2021 року, було на п'ять більше (+16.1%) порівняно з 1-м кварталом, а їхнє квартальне зростання ВЧА прискорилося до +51.4% (із +29.7%). Таким чином, чисті активи сектору збільшилися майже удвічі з початку 2021 року, а за останні 12 місяців у червні – на 108.4% (після +46.6% у березні).

Закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних) у квітні-червні 2021 року додали понад третину чистих активів (після +10.1% у 1-му кварталі). Цьому також сприяло збільшення кількості звітів цих ІСІ на три (+7.0%). За перше півріччя ВЧА сектору зросла майже у півтора раза, а за останній рік у червні – на 40.5% (після +4.4% у березні).

Негативна динаміка ВЧА у 2-му кварталі 2021 року несуттєво вплинула на частки відкритих та інтервальних фондів у чистих активах усіх ІСІ, що майже не змінилися у межах 0.05% і 0.03% відповідно.

Вага ж закритих ІСІ підскочила з 4.86% до 6.43%, у тому числі фондів із публічним розміщенням – із 1.2% до 1.7% (рис. 8).

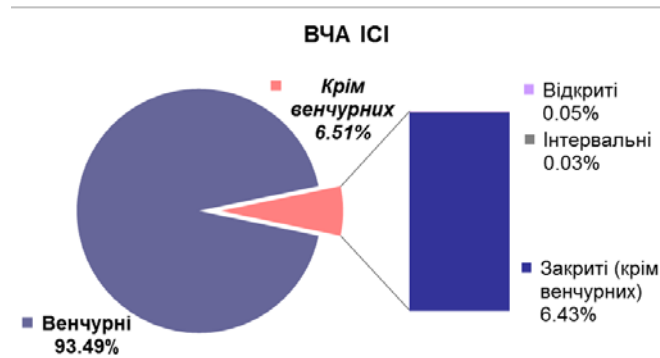

Рис. 8. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 30.06.2021 р.

2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

Після безпрецедентного притоку капіталу до українських відкритих ІСІ в лютому та за 1-й квартал 2021 року в цілому, вже на початку 2-го кварталу додаткові надходження значно послабилися, а у травні-червні рух капіталу був переважно негативним і визначив загальне скорочення чистих активів сектору, лише частково скомпенсоване позитивною динамікою фондового ринку в цей період.

У квітні продажі сертифікатів відкритих ІСІ інвесторам переважали їх викуп на 8.6 млн грн, що було удвічі менше, ніж у березні, але у 20 разів перевищувало показник річної давнини (рис. 9). Понад 3/4 цього притоку припало на один фонд змішаних інвестицій.

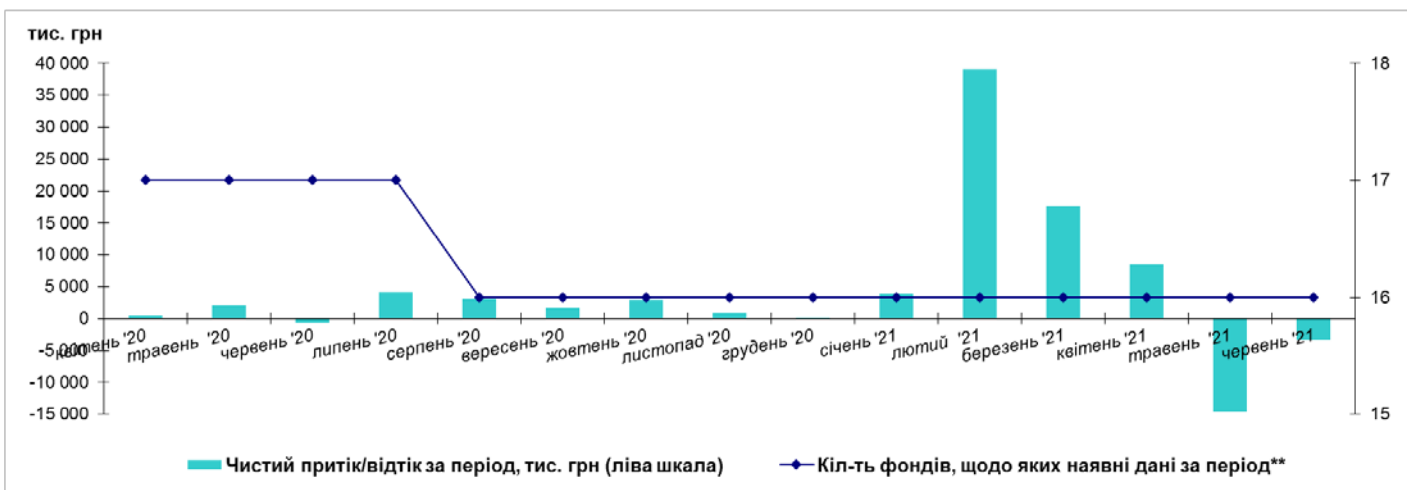

Рис. 9. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у квітні 2020-червні 2021 рр. (за щоденними даними)

На травень припав найбільший чистий відтік коштів інвесторів, який був більшим за результат усього кварталу (-14.7 млн грн). Цей відтік практично на 100% був наслідком динаміки того ж фонду, що

отримав найбільший у секторі притік у квітні. Додаткові внески до фонду зафіксовано переважно після локальних корекцій індексу українських акцій упродовж квітня-травня. Найбільший же добовий

відтік відбувся після корекції з травневого піку наприкінці місяця, коли індекс мав +8% від дня найбільшого вливання коштів інвесторів в останні дати квітня.

Схожа картина була властива і червню: той самий фонд втратив у вигляді чистого відтоку більше, ніж весь сектор, але найбільша сума викупу сертифікатів фонду припала на найнедаліший день – локальний мінімум 17 червня, коли тільки з початку місяця індекс УБ втратив понад 6%.

Упродовж 2-го кварталу 2021 року кількість відкритих фондів із чистим притоком коливалася від 4-5-ти у квітні-травні до двох у червні, а фондів із чистим відтоком – від одного у квітні до 3-5-ти у травні-червні.

Загалом, чистий відтік із вищезазначеного фонду перевищив квартальний показник усього сектору відкритих ІСІ, у той час як три фонди – також переважно змішаних інвестицій – мали чисті продажі у квітні-червні.

Із усіх 16-ти відкритих ІСІ, що подавали звітність упродовж 2-го кварталу 2021 року, 9 мали

певний рух капіталу. Фондів, що мали чистий притік, було три, а їхні сукупні додаткові надходження за квартал становили 3.8 млн грн (після 61 млн грн для 4-х фондів у 1-му кварталі).

Фондів, що мали чистий відтік, було 6, а їхні сукупні чисті втрати від виходу інвесторів за 2-й квартал 2021 року становили майже 13.4 млн грн (після -0.5 млн грн для 4-х фондів у 1-му кварталі).

Найбільше скоротили свої кошти у відкритих фондах у цей період роздрібні інвестори-резиденти, хоча їхня кількість тут зросла.

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2021 року вперше з 4-го кварталу 2019 року був негативним, але більш ніж у 6 разів слабшим, ніж притік у попередньому кварталі: **-9.6 млн грн** (рис. 10). Це було майже удвічі більше, ніж скорочення ВЧА сектору.

Річний притік капіталу до відкритих ІСІ, відповідно, на кінець червня 2021 року зменшився порівняно з березнем: **+63.8 млн грн** (після +75.0 млн грн).

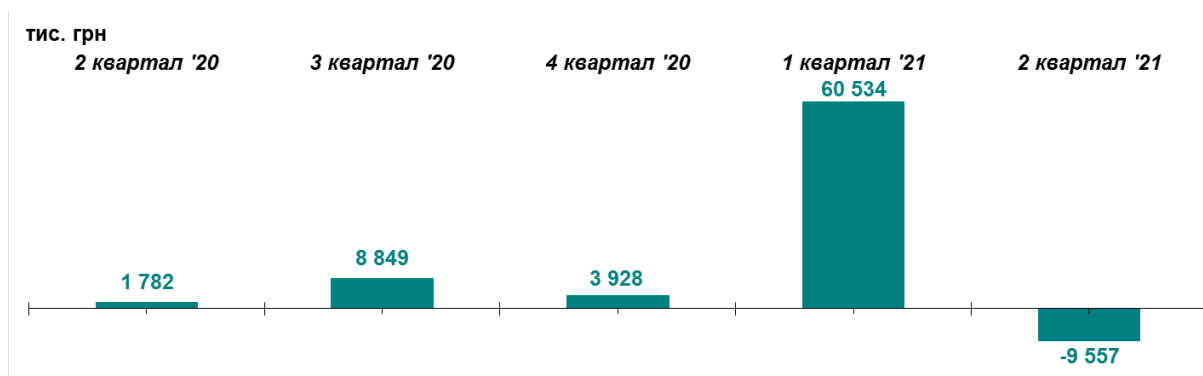

Рис. 10. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2020-2021 рр.

У цей час у Європейському Союзі притік до індустрії колективних інвестицій посилюється. Навіть попри те, що у найпривабливішому для інвесторів класі фондів – акцій, які залучили від інвесторів рекордні кошти у 1-му кварталі, у 2-му чистий притік дещо зменшився, він залишався значним та в рази більшим, ніж у квітні-червні минулого року. Це відбулося на тлі підвищення впевненості інвесторів в умовах успішної кампанії з вакцинації населення у Європі та світі й – разом із цим – оптимістичних показників

економічного відновлення, що сприяло стрімкому зростанню світових фондових ринків.

Загалом, за 2-й квартал 2021 року чистий притік капіталу до індустрії інвестиційних фондів ЄС, за даними EFAMA, становив **235 млрд євро** (після +201 млрд євро за 1-й квартал та +273 млрд євро – рік тому)².

² За наявними даними щодо 29-ти країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, у т. ч. Польща (колишній член EFAMA), а також

Великобританія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія і Туреччина) – див. [EFAMA Investment Fund Industry June Fact Sheet](http://www.efama.org) на сайті: <http://www.efama.org>

У UCITS³-фондах чистий притік за квітень-червень 2021 року становив **212 млрд євро** (після +169 млрд євро у 1-му кварталі та +272 млрд євро – рік тому). Таким чином, ці фонди отримали 90% загальних додаткових надходжень до індустрії фондів у ЄС.

Найпопулярнішими із UCITS серед інвесторів третій квартал поспіль були фонди акцій, які залучили більше половини цих чистих надходжень: +115 млрд євро (після +162 млрд євро у 1-му кварталі та +39 млрд євро – рік тому).

Фонди облігацій у 2-му кварталі 2021 року, навпаки, мали дещо посиленій чистий притік: 48 млрд євро (після 46 млрд євро за 1-й квартал), хоча рік тому вони отримали майже удвічі більше (+84 млрд євро). А от притік до фондів змішаних інвестицій категорії UCITS у квітні-червні 2021 року прискорився значно суттєвіше порівняно з 1-м кварталом і був у рази більшим, ніж рік тому: +51 млрд євро (після +26 млрд євро та +13 млрд євро відповідно).

І знову єдиним сектором, що зазнав чистого відтоку капіталу, були фонди грошового ринку: -12 млрд євро (після -73 млрд євро за 1-й квартал, +136 млрд євро – рік тому).

AIF⁴-фонди у 2-му кварталі 2021 року мали слабший чистий притік порівняно з 1-м кварталом:

2.5. Інвестори ICI

У 2-му кварталі 2021 року відбулися суттєві зміни у структурі власності ICI в цілому – за рахунок динаміки у закритих (зокрема і венчурних) фондах.

Найбільшою категорією учасників ICI залишалися **юридичні особи-резиденти**, які утримували більше половини ВЧА цих фондів, але їхня частка знову суттєво скоротилася: з 55.2% у березні до 51.0% у червні (рис. 11). Це відбулося в умовах зменшення у квітні-червні сукупних коштів цих інвесторів у ICI в цілому майже на ті ж 7 млрд грн, на які вони зросли у попередньому кварталі (-3.5%). При цьому сукупні кошти усіх інших категорій інвесторів ICI збільшилися за 2-й квартал, що

+22 млрд євро (після +32 млрд євро), який, проте, був значно більшим, ніж рік тому (+1 млрд євро).

Найпопулярнішими із AIF серед інвесторів у квітні-червні 2021 року, як і раніше, були «інші» фонди⁵, що додатково залучили 35 млрд євро (після +45 за 1-й квартал та 25 млрд євро рік тому).

Також чисті продажі у 2-му кварталі 2021 року мали фонди змішаних активів та фонди нерухомості (+12 та +8 млрд євро відповідно, після 8 млрд євро кожний у 1-му кварталі та -12 і +9 млрд євро рік тому).

А от AIF-фонди акцій втратили ще 20 млрд євро за квартал (після -29 млрд євро у попередньому, -6 млрд євро рік тому). Відтоку зазнали й фонди облігацій: -10 млрд євро (після +8 млрд євро у 1-му кварталі, -15 млрд євро рік тому).

Продовження масштабного притоку капіталу до європейської індустрії фондів і зростання фондових ринків, зокрема, у розвинених країнах, сприяло першому в історії перевищенню суми чистих активів UCITS та AIF рівня 20 трлн євро у травні 2021 року. Врешті, за 2-й квартал сукупна ВЧА фондів у ЄС зросла на 4.1% (після +4.5% за 1-й) і станом на 30 червня дорівнювала 20.5 трлн євро. Із них понад 63% було в UCITS, чисті активи яких зросли на 4.6%, до 12.4 трлн євро.

посилило зниження ваги місцевих підприємств у чистих активах фондів.

За секторами ICI, у відкритих та інтервальних фондах кошти компаній-резидентів несуттєво зменшилися за 2-й квартал 2021 року, а у венчурних фондах вони скоротилися на 8.7 млрд грн, або 4.8% (після +3.4% у 1-му). Їхня частка при цьому зменшилася з 56.8% у березні до 52.7% у червні. Натомість, у закритих (крім венчурних) фондах кошти юридичних осіб-резидентів зросли більш ніж у півтора раза, що сприяло збільшенню їхньої ваги у ВЧА цих ICI з майже 25% до 26.9%.

³ У цьому контексті довгострокові фонди UCITS – усі класи UCITS, окрім фондів грошового ринку. UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів. Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/ЄС від 13 липня 2009, зі змінами згідно з Directive 2014/91/EU від 23 липня 2014) та іншими пов'язаними актами законодавства ЄС. Є найбільш подібними до українських відкритих ICI (диверсифікованих та спеціалізованих, з публічним розміщенням).

⁴ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011). Більшість українських ICI за своїми характеристиками подібні саме на AIF.

⁵ Ця категорія AIF включає фонди акцій, облігацій та змішаних активів в Ірландії через відсутність даних про їх розподіл за цими секторами.

Фізичні особи-резиденти у 2-му кварталі 2021 року знову збільшили свої сукупні кошти в усіх секторах ІСІ за типами фондів і способами розміщення, за винятком відкритих фондів. У цілому, сукупна вартість вкладень цих інвесторів зростає на понад 11 млрд грн, або 13.8% (після +9.7% у 1-му кварталі), понад 88% із яких припали на *венчурні* фонди. Врешті, вага місцевих роздрібних інвесторів у ВЧА всіх ІСІ підвищувалася далі: з 23.6% у березні до 25.7% у червні (у венчурних ІСІ – з 21.1% до 23.4%).

У *відкритих* ІСІ у квітні-червні 2021 року сукупні вкладення цих інвесторів скоротилися на 3.3% (після +62.6% за попередній квартал), що було пов'язано зі значним відтоком капіталу з одного із цих фондів у травні. Врешті, частка місцевих роздрібних інвесторів у ВЧА сектору зменшилася з 87.9% до 87.5%.

Сукупна вартість вкладень усіх **іноземних інвесторів** в ІСІ у 2-му кварталі 2021 року, продовжуючи тренд із початку року, зростає, причому прискореними темпами – на 10.8 млрд грн (+14.9%). Це відбулося, як і раніше, здебільшого за рахунок підприємств-нерезидентів (+9.4 млрд грн, або 13.4%),

але кошти іноземних фізичних осіб цього разу також збільшилися, причому відносно значно стрімкіше – на 65.3%. Приріст коштів нерезидентів відбувся завдяки вкладенням у *венчурні* та інші *закриті* ІСІ, тоді як у відкритих та інтервальних фондах сукупні інвестиції нерезидентів дещо скоротилися. На кінець червня 2021 року 95.8% іноземних вкладень в усіх ІСІ в цілому утримували **компанії-нерезиденти**, а 95.4% їхніх коштів перебували у венчурних фондах.

У відкритих ІСІ сукупна вартість інвестицій цих учасників у 2-му кварталі зменшилася на 0.5% (після +5.3% за попередній квартал), але їхня вага піднялася з 5.1% у березні до 5.2% у червні через значно більше скорочення коштів фізосіб-резидентів тут. З іншого боку, вкладення **роздрібних іноземних інвесторів** у цьому секторі ІСІ зросли на 2.1% за 2-й квартал (після двократного зменшення у 1-му), а їхня частка у ВЧА відкритих фондів зростає у межах 0.5%. Сукупно вага усіх *нерезидентів* у цьому секторі підвищилася за 2-й квартал 2021 року із 5.4% до 5.7%. У венчурних фондах вона зростає з 22.2% до 23.9%, а в усіх ІСІ – з 21.2% до 23.4%.

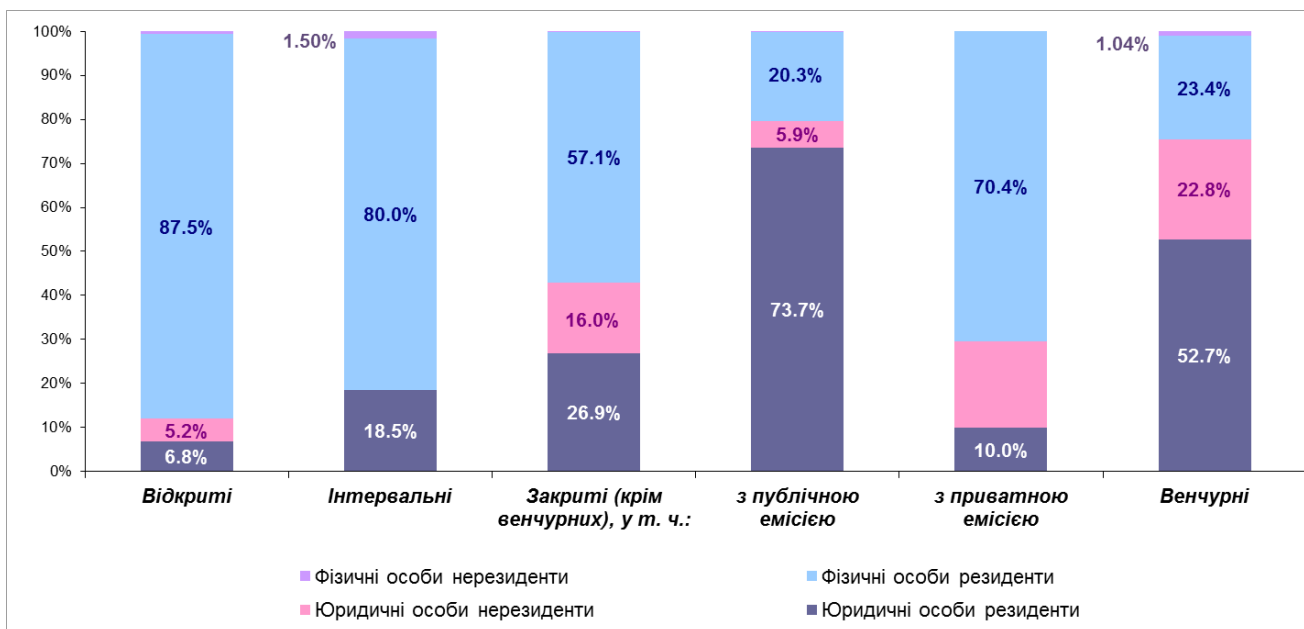

Рис. 11. Вкладення в ІСІ за категоріями інвесторів на 30.06.2021 року, частка у ВЧА⁶

⁶ Без урахування цінних паперів фондів на пред'явника, що перебувають в обігу.

Кількість інвесторів ІСІ на 30.06.2021 року становила **280 178** (табл. 5). Із них **98.9%** були фізичними особами - резидентами України, **96.6%** – учасниками інтервальних фондів⁷, **0.6%** – відкритих, **1.5%** – венчурних.

Суттєве збільшення загальної кількості учасників ІСІ у 2-му кварталі 2021 року – на **8.1%** (після -0.1% у 1-му) – було значною мірою пов'язано із відображенням уперше у звітності частини інвесторів інтервальних ІСІ, які раніше було реорганізовано зі старих фондів, створених до прийняття Закону України «Про ІСІ» (низка їхніх сертифікатів були не іменними, а на пред'явника). Так, на кінець червня 2021 року в інтервальних ІСІ, за даними звітності, було на **8.2%** більше інвесторів, ніж у березні, – **270 528**.

А проте, кількість учасників збільшилася у квітні-червні 2021 року в усіх секторах ІСІ.

У відкритих фондах їх на 30.06.2021 року було **1 656** (+29, або **1.8%** за 2-й квартал, після -2.9% за попередній). Приріст був цілком за рахунок роздрібних інвесторів-резидентів, яких на кінець червня стало **1629** у цьому секторі ІСІ.

Кількість учасників закритих ІСІ із публічним розміщенням зросла за 2-й квартал 2021 року на **66** (+1.9%, після -6.2% за 1-й квартал). У закритих із приватним розміщенням додалося **7** інвесторів (+2.9%, після +6.1%).

У венчурних ІСІ у квітні-червні 2021 року інвесторів побільшало на **194** (+4.9%, після +2.0% у січні-березні). На 30.06.2021 їх налічувалося **4 153** у цьому секторі ІСІ.

Таблиця 5. Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 30.06.2021 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи				РАЗОМ	Q2 2021
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти			
Відкриті	22	1.33%	2	0.12%	1 629	98.37%	3	0.18%	1 656	1.78%
Інтервальні	21	0.01%	1	0.00%	270 487	99.98%	19	0.01%	270 528	8.25%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	312	8.12%	26	0.68%	3 492	90.91%	11	0.29%	3 841	1.94%
з публічною емісією	153	4.26%	7	0.19%	3 421	95.29%	9	0.25%	3 590	1.87%
з приватною емісією	159	63.35%	19	7.57%	71	28.29%	2	0.80%	251	2.87%
Усі (крім венчурних)	355	0.13%	29	0.01%	275 608	99.85%	33	0.01%	276 025	8.11%
Венчурні	2 361	56.85%	334	8.04%	1 424	34.29%	34	0.82%	4 153	4.90%
Усі (з венчурними)	2 716	0.97%	363	0.13%	277 032	98.88%	67	0.02%	280 178	8.06%

Із точки зору внеску різних категорій учасників, зростання загальної кількості інвесторів ІСІ у 2-му кварталі 2021 року відбулося переважно за рахунок **фізичних осіб-резидентів**, яких побільшало серед учасників ІСІ на **8.2%** (після -0.1% за попередній квартал). При цьому їхня присутність зросла в усіх секторах ІСІ. Зокрема, у відкритих фондах кількість місцевих роздрібних інвесторів у квітні-червні збільшилася на **29** (+1.8%, після -2.9% у 1-му кварталі), а у закритих із публічним розміщенням – на **61** особу (+1.8%, після -6.5%). Також вона суттєво зросла у 2-му кварталі у венчурних ІСІ – на **205** осіб (+16.8%, після +7.2% у 1-му).

Юридичних осіб-резидентів в ІСІ у квітні-червні 2021 року, навпаки, стало менше в ІСІ загалом (-36, або -1.3%, після +0.3%) і у більшості секторів

зокрема. При цьому у відкритих ІСІ їхня кількість у цьому кварталі не змінилася, а у закритих із публічним розміщенням – зросла на **5** (+3.4%, після +1.4%). У венчурних фондах кількість інвесторів-місцевих підприємств зменшилася за цей період на **21** (-0.9%, після -0.3% за попередній квартал), де їхня частка скоротилася з **60%** від усіх інвесторів у березні до менш ніж **57%** у червні.

Іноземні компанії та фізичні особи у червні 2021 року, як і раніше, становили менше **0.2%** усіх інвесторів ІСІ в цілому. І хоча у 2-му кварталі їхня чисельність зросла на **27**, відносний приріст був слабшим, ніж усіх інвесторів ІСІ у цілому (+6.7%). **Корпоративні інвестори - нерезиденти** збільшили свою присутність тільки у закритих фондах із приватною емісією (+15, або +375.0%), у той

⁷ Це пов'язано з діяльністю кількох фондів, які з колишніх взаємних фондів було реорганізовано в інтервальні ІСІ та які мають відносно дуже багато дрібних інвесторів.

час як у закритих фондах із публічним розміщенням їх поменшало на один (-12.5%), а у венчурних – на три (-0.9%). Загалом в усіх ІСІ їх стало більше на 11, тобто на 3.1% (після -0.6% за 1-й).

Кількість **індивідуальних інвесторів – нерезидентів** в ІСІ у 2-му кварталі 2021 року зросла на 16 (+31.4%, після +2.0% у 1-му). При цьому основний приріст припав на венчурні фонди (+13, або 61.9%, після +5.0%), а символічне зростання також відбулося в інших секторах ІСІ **закритого типу**: у фондах із публічним розміщенням на кінець червня

додався один іноземець (+12.5%), а з приватним розміщенням (крім венчурних) – два (у березні ця категорія інвесторів тут була цілком відсутня).

Найбільша частка інвесторів-нерезидентів на кінець 2-го кварталу 2021 року залишалася у венчурних ІСІ: 8.8%, у т.ч. понад 8% – корпоративні учасники (після 8.5% у березні).

У відкритих ІСІ кількість іноземних інвесторів у 2-му кварталі не змінилася, а їхня вага у загальній кількості учасників цих фондів залишалася у межах 0.3%.

2.6. Структура активів ІСІ

У структурі активів ІСІ у 2-му кварталі 2021 року **цінні папери та деривативи** продовжували втрачати **вагу** в усіх секторах закритих ІСІ, а у відкритих та інтервальних вона, на відміну від 1-го кварталу, збільшилася (табл. 6, рис. 12). В останніх двох секторах це відбулося завдяки вкладенням у **корпоративні облигації** (у відкритих – також в **акції**). Скорочення частки інструментів ринків капіталу в активах закритих фондів, зокрема із приватним розміщенням, відбулося через зменшення сукупних вкладень як у державних, так і у більшості корпоративних цінних паперів (крім

векселів та деривативів). В інтервальних фондах збільшення частки цінних паперів відбулося за рахунок відносно більш суттєвого скорочення інших складових активів, але й інвестиції цих фондів у ринки капіталу зменшилися майже на 1 млн грн, що становило половину скорочення ВЧА сектору.

Загальна **сукупна вартість** усіх цінних паперів і деривативів в активах ІСІ у цілому у 2-му кварталі 2021 року, як і у 1-му, зменшилася – переважно, за рахунок венчурних та інших закритих ІСІ з приватним розміщенням.

Таблиця 6. Зміни у структурі агрегованих портфельів ІСІ за типами фондів у 2-му кв. 2021 р.

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті - з публ. проп.		Закриті - з прив. проп.		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи (у т. ч. ДЗ та КП)	-3.32	-55.4%	-5.26	-57.0%	9.49	13.7%	1.16	1.3%	0.25	0.3%
Нерухомість	-	-	-	-	1.00	1164.7%	0.38	1349.8%	0.31	10.8%
Грошові кошти та банківські депозити	-2.63	-8.2%	4.54	53.7%	-2.55	-62.1%	-0.76	-56.5%	-0.17	-5.8%
Банківські метали	-0.16	-23.9%	-	-	-0.02	-32.9%	0.00	-0.23	0.00	-1.9%
Облігації державні (у т.ч. ОВДП)	-2.59	-6.7%	0.43	0.8%	-5.75	-42.8%	-0.01	-60.8%	-0.30	-38.9%
Облігації місцевих позик	0.00	0.00	-	-	-0.19	-0.54	-0.03	-0.25	0.02	0.33
Акції	1.75	9.7%	0.05	0.2%	-2.23	-34.6%	-1.55	-26.0%	-0.12	-6.9%
Облігації підприємств	6.94	194.7%	0.23	61.9%	1.39	47.5%	-1.59	-40.4%	-0.42	-12.6%
Векселі	-	-	-	-	-	-	0.05	36.1%	0.05	3.3%
Інші ЦП та деривативи	-	-	-	-	-1.13	-0.35	0.02	0.17	0.39	37.3%
Цінні папери та деривативи	6.10	10.0%	0.72	0.9%	-7.92	-29.9%	-3.11	-30.3%	-0.39	-4.6%

Відкриті фонди у квітні-червні 2021 року збільшили сукупні інвестиції у цінні папери, за рахунок акцій та облигацій підприємств, і станом на 30.06.2021 інструменти ринків капіталу залишалися

ключовою складовою їхніх активів, що становила 67% (після 61% на кінець березня). В інтервальних фондах їхня вага підвищилася значно слабше, але, як і раніше, у червні 2021 року була найбільшою серед усіх секторів

ІСІ – 83% активів (після 82% у березні). В обох секторах найбільшу частку й далі утримували **державні облигації (ОВДП)** (рис. 12).

Стабільно високі у 2-му кварталі 2021 року ставки за державними борговими паперами, що розміщувалися на первинному ринку в Україні ставали менш привабливими на тлі інфляції, що посилювалася у цей період до значень, наближених до цих ставок. Та все ж ОВДП у цей період залишалися найпопулярнішим інструментом для інвестування ресурсів ІСІ з публічним розміщенням, зокрема, – *відкритих*. А проте вага ОВДП в активах останніх у квітні-червні впала з 38.7% до 36.1% – при зменшенні вкладень у державні борги на 7.4% (після приросту на 77.5% у 1-му кварталі). В *інтервальних* ІСІ пакет ОВДП знову зменшився - на 1.2% (після -1.5%), що понизило

його вагу в активах сектору з 56.9% у березні до 57.4% у червні. У *закритих фондах із публічним розміщенням* сукупна вартість ОВДП в активах скоротилася майже на 13%, а їхня вага – з 13.4% до 7.7%.

Акції у червні 2021 року утримували чверть активів *інтервальних* фондів, а у *відкритих* ІСІ їхня частка зросла з 18% до 20%, відображаючи збільшення сукупної вартості пакету цих інструментів у фондах цього сектору на 8.8%.

Корпоративні облигації зменшили свою присутність в активах секторів ІСІ *закритого* типу з приватним розміщенням, у т.ч. *венчурних*. Натомість, в усіх секторах фондів *із публічною емісією* і сукупні інвестиції у ці інструменти, і їхня вага в активах відповідних у 2-му кварталі зросла.

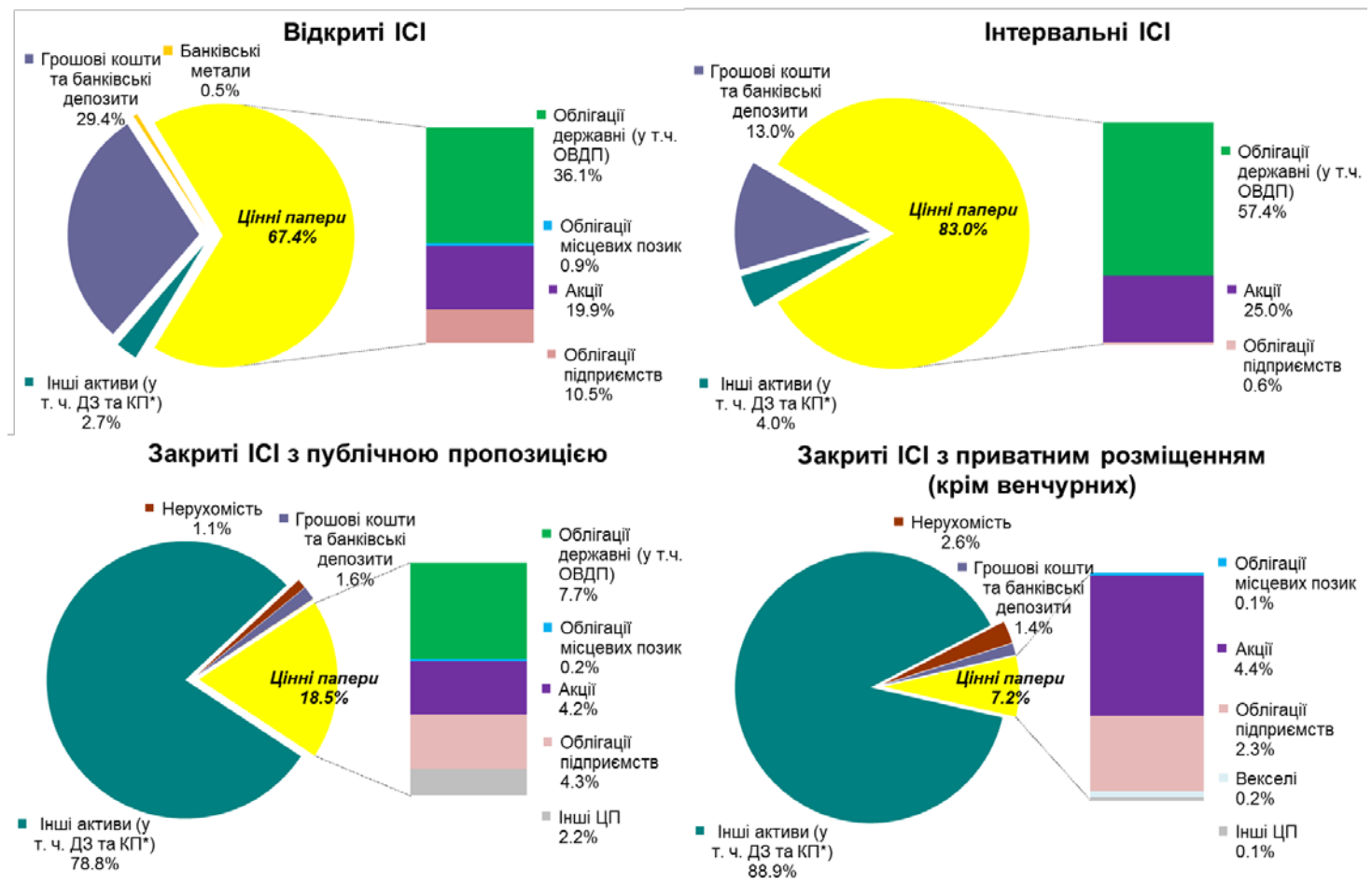

Рис. 12. Структура активів ІСІ за типами фондів на 30.06.2021 р.

Грошові кошти на поточних і депозитних рахунках ІСІ у банках у квітні-червні 2021 року зменшилися в активах ІСІ в цілому на 0.8% (після +40% за 1-й квартал), а їхня частка скоротилася з

майже 3% до менш ніж 2.8%. За секторами ІСІ обсяги готівки і депозитів зменшилися у *відкритих* і *закритих фондах із публічним розміщенням*, а також у *венчурних*, у кожному із яких вага найліквіднішої

частини активів також опустилася. У відкритих ІСІ, зокрема, це, ймовірно, було пов'язано зі значним відтоком капіталу протягом травня-червня. В інтервальних фондах, де обсяг готівки й депозитів збільшився у півтора раза, за 2-й квартал, його частка в активах загалом зросла з 8.5% до 13.0%.

«Інші» активи⁸ – найбільша складова активів венчурних та інших фондів закритого типу – у перших збільшилися за квітень-червень 2021 року більш ніж на 18 млрд грн, або 5.0%. Врешті, їхня вага в активах сектору несуттєво зросла: з 85.8% до 86.0%, тобто до 381.5 млрд грн (рис. 13).

Сукупна вартість нерухомості у венчурних фондах у 2-му кварталі 2021 року зросла на 16.0% і на кінець червня становила 14 млрд грн, або 3.2% активів сектору (із 2.8% у березні).

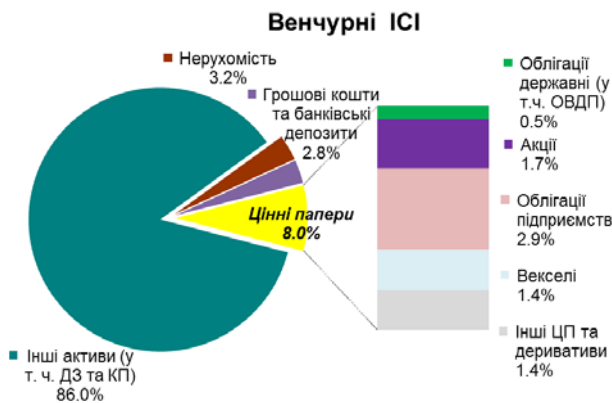

Рис. 13. Структура активів венчурних ІСІ станом на 30.06.2021 року

Портфель цінних паперів та деривативів усіх ІСІ разом у квітні-червні 2021 року втратив 0.2%

Таблиця 7. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, станом на 30.06.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 2-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Облігації підприємств	13 584.2	35.6%	-1 138.5	-7.7%
Акції	8 525.6	22.4%	-200.3	-2.3%
Векселі	6 422.2	16.8%	497.9	8.4%
Облігації державні	2 711.6	7.1%	-1 256.3	-31.7%
Облігації місцевих позик	369.0	1.0%	92.9	33.6%
Інші ЦП та деривативи	6 514.8	17.1%	1 940.2	42.4%
РАЗОМ	38 127.4	100.0%	-64.1	-0.2%

сукупної вартості (після -0.9% у 1-му кварталі) і станом на 30.06.2021 коштував **38 127 млн грн** (табл. 7).

При цьому зведені пакети облігацій підприємств і держави (ОВДП) скоротилися найбільше (понад 1 млрд грн за кожним видом інструментів, або -7.7% та -31.7% відповідно, після +7.9% та +7.1% за 1-й квартал). На тлі збільшення активів у векселях і деривативах (за рахунок венчурних ІСІ), це зменшило частку корпоративних і внутрішніх державних облігацій у зведеному фінансовому портфелі ІСІ, відповідно, з 38.5% і 10.4% у березні до 35.6% і 7.1% у червні.

Акції в активах усіх ІСІ в цілому також зменшилися за сукупною вартістю на 2.3% у 2-му кварталі (після -22.3% у 1-му) – знову переважно за рахунок венчурних фондів, тоді як у відкритих ІСІ сукупна вартість акцій у цей період зросла. Частка акцій у фінансовому портфелі усіх фондів загалом залишалася другою найбільшою, але зменшилася з 22.8% на кінець березня до 22.4% у червні.

Обсяг векселів в ІСІ майже зріс за 2-й квартал 2021 року на 8.4%, а його частка в агрегованому фінансовому портфелі фондів – з 15.5% до 16.8%.

Муниципальні облігації у квітні-червні збільшилися за сукупною вартістю на третину в активах ІСІ в цілому (після +15.8% за 1-й квартал), а їхня частка у зведеному портфелі – з 0.7% до 1.0%.

Зведений пакет інших цінних паперів та деривативів у активах ІСІ у цей період збільшився ще на 42.4% (після +20.4%), а їхня частка у фінансовому портфелі фондів – з 12.0% до 17.1%. Майже 98% із них перебували у венчурних ІСІ.

⁸ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі

позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

Вартість портфеля ІСІ, крім венчурних, у квітні-червні 2021 року зменшилася на 0.4% (після +13.4% у 1-му кварталі). Це відбулося здебільшого за рахунок скорочення пакетів ОВДП та акцій у закритих та інтервальних фондах. На кінець червня цей портфель коштував **2 624 млн грн** (табл. 8).

Акції тримали першість і майже не втратили у вазі: 41.5% у червні після 41.7% у березні, на тлі стрімкішого скорочення інвестицій у державних і муніципальних облігаціях.

Сукупна вартість вкладень ІСІ, крім венчурних, в ОВДП у 2-му кварталі зменшилася на 11.4% (після +7.4% за 1-й) і на кінець червня їхня частка у зведеному фінансовому портфелі цих ІСІ скоротилася з 26.5% до 23.6%. Таким чином, вони поступилися корпоративним облігаціям, пакет яких у цих фондах зріс на 9.7% (після +14.8%), а вага у портфелі цінних паперів і деривативів невенчурних ІСІ – з 24.2% у березні до 26.6% у червні.

Таблиця 8. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, крім венчурних, станом на 30.06.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 2-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Акції	1 087.9	41.5%	-10.3	-0.9%
Облігації підприємств	699.0	26.6%	61.8	9.7%
Облігації державні	619.7	23.6%	-80.0	-11.4%
Облігації місцевих позик	26.5	1.0%	-4.5	-14.5%
Векселі	33.0	1.3%	14.7	80.9%
Інші ЦП та деривативи	157.9	6.0%	6.6	4.4%
РАЗОМ	2 623.9	100.0%	-11.6	-0.4%

Диверсифіковані ІСІ у 2-му кварталі 2021 року наростили сукупну вартість свого зведеного портфеля фінансових інструментів на 4.7% (після +0.5% за попередній квартал). Станом на кінець червня цей портфель коштував **71 млн грн** (табл. 9).

Зростанню сприяли вкладення в ОВДП (+17.5%, після +3.4%) та в облігації підприємств (+436.8%, після -81.8%). Відповідно, вони збільшили

свої частки у портфелі цих фондів із 35.5% до 39.9% та з 0.6: до 3.1%.

Акції втратили у вазі тут – з 63.6% до 56.8%, зменшившись за сукупною вартістю в активах диверсифікованих ІСІ на 6.5% за 2-й квартал (після +3.2% у 1-му).

Муніципальні облігації (-1.1%, після +6.7%) майже не змінили вагу у портфелі: 0.2%.

Таблиця 9. Портфель цінних паперів та деривативів диверсифікованих ІСІ, станом на 30.06.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 2-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Акції	40.3	56.8%	-2.8	-6.5%
Облігації державні	28.3	39.9%	4.2	17.5%
Облігації підприємств	2.2	3.1%	1.8	436.8%
Облігації місцевих позик	0.2	0.2%	0.0	-1.1%
РАЗОМ	71.0	100.0%	3.2	4.7%

2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування

В умовах волатильної, хоч і переважно висхідної динаміки ринків у 2-му кварталі 2021 року доходність інвестування у шість із восьми секторів ІСІ понизилася, але у половині з них – залишалася позитивною. Водночас, двом секторам ІСІ, які поліпшили свої результати, зокрема фондам акцій, також вдалося випередити за доходністю основний

вітчизняний фондовий індикатор, індекс українських акцій УБ, що зріс на 4.6%. Значна варіативність результатів у різних секторах ІСІ була зумовлена, зокрема, суттєво ширшим спектром цінних паперів, у які інвестували фонди (114 випусків акцій та 415 випусків усіх цінних паперів в ІСІ, крім венчурних).

Лідерами за доходністю за 2-й квартал 2021 року серед усіх основних напрямків інвестування для роздрібних інвесторів були закриті ІСІ з публічним розміщенням, що показали середні +8.8% за квартал (після +2.5% у попередньому)⁹ (рис. 14). Діапазон показників різних фондів у секторі значно розширився: від -32.4% до +154.6%. *Із 30-ти цих ІСІ приріст інвестицій вкотре забезпечили більше половини фондів – 18 (60%, після 52% у 1-му кварталі).* П'ять із цих фондів були доходнішими у цей період, ніж індекс УБ, 6 – ніж житлова нерухомість, 8 – ніж індекс ПФТС і банківські вклади у золоті, 10 – щонайменше компенсували інфляцію і були доходнішими за депозити у гривні, 23-25 – принесли більший дохід або менші втрати, ніж банківські вклади у доларах США та євро відповідно.

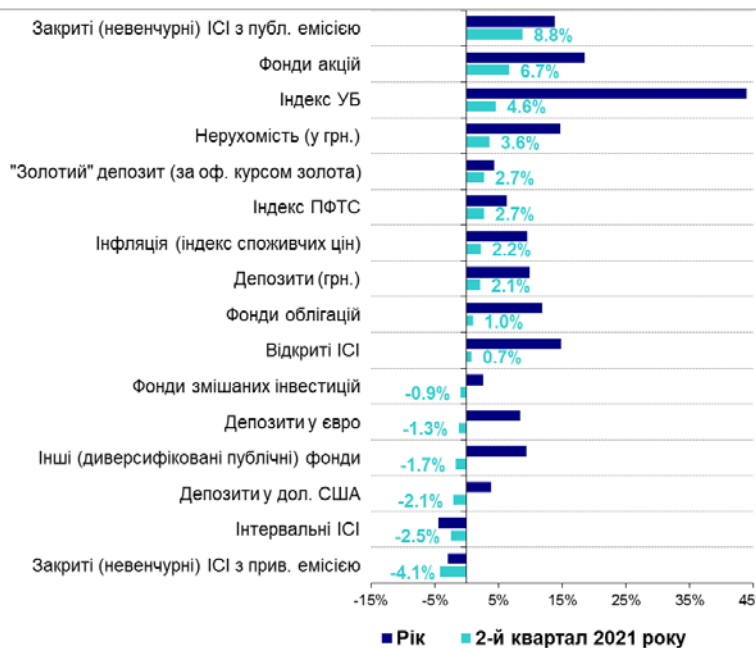

Рис. 14. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 2-му кв. 2021 року та за рік¹⁰ (ренкінгування за кварталним показником)

Житлова нерухомість в Україні у квітні-червні 2021 року здорожчала у гривневому виразі на 3.6% (після +6.1% за попередній квартал).

⁹ Для адекватного порівняння доходності різних напрямків інвестування (видів активів) необхідно враховувати ліквідність ІСІ, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до нуля). Водночас, розрахована доходність ІСІ не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході до/із фондів. Також не враховується оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

Банківські строкові річні депозити у гривні у цьому кварталі забезпечили той же рівень доходу, що й у попередньому – +2.1%, тоді як ставки впали з 12% річних у червні 2020 року до 9.5% у червні 2021-го, попередньо опустившись ще нижче у грудні-березні. Депозити в іноземній валюті у 2-му кварталі 2021 року знову були збитковими у гривневому виразі, в умовах ревальвації національної валюти і подальшого зниження ставок за цими вкладками. Так, депозити у доларах США принесли -2.1% (після -0.8% за 1-й квартал), у євро – -1.3% (після -5.2%). Банківські вклади у золоті у квітні-червні 2021 року повернулися до позитивної квартальної доходності: +2.7% (після -11.0% за 1-й квартал). Це відбулося завдяки підвищенню ціни на золото у квітні-травні більш ніж на 10% в умовах посилення невизначеності щодо темпів відновлення глобальної економіки на тлі коронакризи, що тривала, після чого вже у червні вона впала більш ніж на 7%.

Відкриті ІСІ, що були лідерами попереднього кварталу за доходністю серед ІСІ за типами фондів та способами розміщення, у 2-му кварталі 2021 року забезпечили середні +0.7% (після +3.7%). Діапазон показників окремих фондів цього типу опустився порівняно з попереднім кварталом: від -7.7% до +6.7%. Із 16-ти фондів у секторі 10 забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів за 2-й квартал (63%, після 88% у 1-му). Три відкритих фонди принесли своїм інвесторам дохід, більший за приріст індексів акцій і ніж річний «золотий» депозит, чотири фонди – більш ніж компенсували втрати від інфляції, п'ять – були доходнішими за річні банківські депозити у гривні, 13 – більший дохід або менші втрати, ніж депозити у євро, а всі, крім одного, – ніж вклади у дол. США.

Інтервальні ІСІ у цей період мали один із найнижчих середніх результатів: -2.5% (після +2.4% за 1-й квартал), причому більшість із цих ІСІ зазнали зменшення вартості своїх сертифікатів. А проте, один із них за доходністю випередив індекси акцій, більш ніж компенсував втрати від інфляції і був вигіднішим за усі види строкових річних банківських депозитів,

¹⁰ **Скориговано показник для депозитів у євро.** Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 2-й квартал 2021 року щодо 16-ти відкритих, 14-ти інтервальних, 64-х закритих ІСІ (у т. ч. 30-ти із публічним розміщенням та 34-х – із приватним) та за даними звітності за попередні періоди – див. Ренкінги: ІСІ за типами фондів та ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів. Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України (до попереднього місяця). Доходність нерухомості у гривні розрахована за даними щодо цін на вторинному ринку житлової нерухомості в Україні на порталі «Мінфін»: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/houseprice/>

5 інтервальних фондів були доходнішими або принесли менші збитки, ніж вклади у євро, а 8 – ніж вклади у доларах США у цей період.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням у 2-му кварталі 2021 року також погіршили свою середню доходність: **-4.1%** (після +2.6% за 1-й квартал). Проте, 9 із 34-х таких фондів мали зростання вартості сертифікатів або акцій.

Найбільший дохід серед диверсифікованих і спеціалізованих фондів із публічною емісією за класами активів у квітні-червні 2021 року мав фонд акцій: +6.7% (після +1.3% у 1-му кварталі), випередивши індекс українських акцій більш ніж на 2 проц. п.

Далі за квартальним доходом розташувалися лідери 1-го кварталу **фонди облігацій**, що у 2-му мали середній показник **+1.0%** (після +3.8%). Популярність цих фондів дещо зменшилася в умовах посиленої інфляції та підняття ставок. А проте обидва фонди цього класу забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів та були вигіднішими за валютні

депозити, які вони також випереджали за ліквідністю, адже є відкритими ІСІ.

Фонди змішаних інвестицій у 2-му кварталі 2021 року мали середній показник доходності **-0.9%** (після +2.6% у 1-му кварталі). Однак у цьому класі результати окремих 26-ти фондів значно варіювалися: три з них забезпечили дохід, більший за приріст індексів акцій і ніж річний «золотий» депозит, чотири фонди – більш ніж компенсували втрати від інфляції, п'ять – були доходнішими за депозити у гривні.

За перше півріччя 2021 року найдоходнішими були **закриті ІСІ з публічним розміщенням** (+11.5%) та **фонди акцій** (+8.1%), а найнижчі результати мали **закриті ІСІ з приватним розміщенням** (-1.6%).

На річному проміжку найдоходнішими на кінець червня 2021 року були **фонди акцій** (+18.5%, після +5.6% на кінець березня) та **відкриті ІСІ** (+12.4%, після +12.4%). Найнижчий середній результат за останні 12 місяців знову показали **інтервальні ІСІ** (-4.5%, після -3.5%).

3. Резюме

У квітні-червні 2021 року галузь управління активами інститутів спільного інвестування в Україні прискорила зростання за обсягом активів в управлінні, чому також сприяло стабільне нарощення кількості фондів.

Ключовими трендами індустрії управління активами в Україні у 2-му кварталі 2021 року були:

- Подальше збільшення кількості КУА;
- Практично сталий приріст кількості зареєстрованих ІСІ та кількості сформованих ІСІ – майже тільки за рахунок венчурних фондів;
- Подальше прискорення квартального та річного зростання сукупної вартості активів та ВЧА усіх ІСІ в цілому, при цьому:
- ВЧА відкритих ІСІ зменшилася за квартал, але за півріччя зросла у півтора раза – за рахунок значного руху капіталу із/до фондів;
- Збільшення кількості інвесторів в ІСІ – як за рахунок врахування раніше необлікованих фізичних осіб-резидентів в інтервальних

фондах, так і додаткових продажів новим інвесторам у всіх секторах ІСІ;

- Зменшення сукупних інвестицій юридичних осіб-резидентів України в ІСІ та їхньої частки у сукупній ВЧА фондів; подальше нарощення вкладень із боку місцевих індивідуальних інвесторів та нерезидентів – переважно на користь венчурних та інших фондів закритого типу;
- Подальше зменшення сукупної вартості та частки цінних паперів і деривативів в активах ІСІ, зокрема усіх секторів закритих фондів, а у відкритих ІСІ, на відміну від 1-го кварталу – їх збільшення;
- Зниження квартальної доходності у ¾ секторів ІСІ за типами фондів та класами активів, але збереження позитивних показників – у половині з них.

Динаміка українського фондового ринку була доволі волатильною у цей період і, хоча загалом висхідний тренд на ньому зберігався, разом із підвищеною інфляцією й майже незмінною доходністю за державними облігаціями це негативно

вплинуло на доходність більшості секторів ІСІ, що інвестують значну частку своїх активів у цінні папери. Та це не заважало стабільному зростанню інвестицій у фонди приватного капіталу, що працюють переважно поза організованими ринками.

Станом на кінець червня 2021 року сукупна вартість наявних інвестицій ІСІ у капітал українських

компаній у різних секторах економіки, включно із наданими їм позиками або придбаними їхніми акціями, облігаціями і вексями, становила близько 430 млрд грн. Крім того, ІСІ були кредиторами уряду України та місцевих рад на загальну суму понад 3 млрд грн, банків – майже на 13 млрд грн.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)